

**OPĆINA
GRAČANICA**

**BUDŽET ZA
GRAĐANE
2018. GODINE**

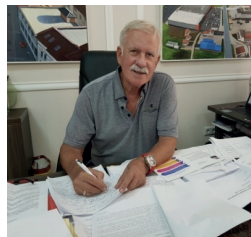

45.220
STANOVNIKA

219,5 km²
POVRŠINA

ŠTA JE I ZAŠTO „BUDŽET ZA GRAĐANE“

Budžet za građane je dokumenat koji na dosta jednostavan i razumljiv način objašnjava građanima budžet, budžetske termine, strukturu prihoda i rashoda, nadležnost lokalne vlasti u finansiranju djelatnosti i oblasti i dr.

Na taj način želi se obezbijediti lakše razumijevanje budžeta i proširiti znanja građanima o javnim finansijama, te ih ohrabriti da postanu važan faktor u budžetskom procesu.

Budžet za građane doprinosi većoj transparentnosti, otvorenosti i odgovornosti lokalne vlasti u planiranju, raspodjeli i trošenju javnih sredstava svih građana – poreznih obveznika.

Iskreno se nadam da ćemo većom transparentnošću, otvorenošću, radeći budžet na razumljiv način, doprinijeti i većem učešću građana u aktivnostima planiranja ukupnog razvoja i općine ali i pripremi i realizaciji budžeta.

Sami možemo malo **zajedno puno više.**

s.r. Nusret Helić

BUDŽET ZA GRAĐANE

Budžet je akt kojim se planiraju svi prihodi i rashodi u jednoj budžetskoj godini. Budžet usvaja Općinsko vijeće na prijedlog Općinskog načelnika.

Novac kojim na osnovu svojih budžeta raspolažu institucije vlasti na svim nivoima je novac građana.

Oni se u vidu prihoda prikupljaju iz poreznih prihoda (PDV - porez na dodatu vrijednost, dohodaka, imovine ...) i neporeznih prihoda (općinske takse, naknade, rente ...).

Općina ostvaruje prihode i putem pružanja usluga administracije i taj novac je javni i kao takav sastavni je dio budžeta. Sastavni dio budžeta su i grantovi, donacije koje općina ostvari u toku godine. Institucije vlasti su odgovorne za sredstva budžeta te su dužne obezbijediti javnost rada i pružiti sve informacije bitne u procesu kreiranja, usvajanja i izvršavanja budžeta.

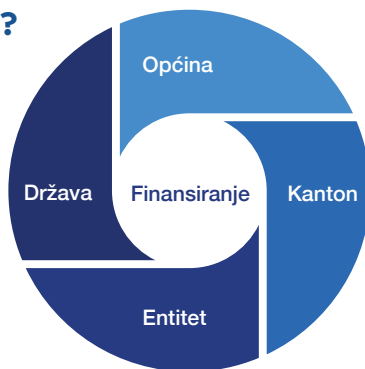
Budžet za građane je pojednostavljen i ilustrovan prikaz određenih dijelova općinskog budžeta.

Cilj „Budžeta za građane“ je da što jednostavnije i jasnije iskaže osnovne informacije iz budžeta.

Rađen je na pristupačnom formatu sa jezikom razumljivim svim građanima. Građani kada razumiju Budžet, onda mogu lakše učestvovati u procesu, postavljati pitanja, uticati na konačne odluke osigurati i transparentno postupanje vlasti.

Ko finansira pojedine nadležnosti ?

Općina Gračanica, kao jedinica lokalne samouprave u Federaciji BiH, obavlja poslove iz samostalne nadležnosti i poslove koji su mu preneseni posebnim zakonima. Stoga je veoma bitno pojasniti ko finansira određene nadležnosti i poslove, a koji od njih se vrše na lokalnom nivou.

Općinske nadležnosti

Finansiranje nadležnosti (zakonska obaveza i fakultativno finansiranje, u skladu sa opredjeljenjem lokalne politike).

Učešće Općine u finansiranju	Potpuno finansira Općina	Uglavnom finansira Grad (podijeljena nadležnost)	U manjoj mjeri finansira Općina	Ne finansira Općina
Opća uprava, matični uredi, reg.birača,javna uprava, civilna zaštita	×			
Obrazovanje			×	
Zdravstvena zaštita			×	
Socijalna zaštita			×	
Kultura		×		
Urbanizam,prostorno uređenje,stambena politika	×			
Komunalni i drugi javni uslužni poslovi	×			
Zaštita okoline			×	
Saobraćaj-transport				×
Privreda (poljoprivreda, trgovina, zanatstvo, šumarstvo, ugostiteljstvo)			×	

O prihodima budžeta

Budžetski prihodi se dijele na porezne i neporezne, grantove i primitke.

Porezni prihodi se dijele na direktne i indirektne.

Direktni porezi vezani su isključivo za imovinu i visinu prihoda građana i privrede.

Indirektni porezi su trenutno najvažniji prihod budžeta svih nivoa vlasti u BiH. Regulisani su državnim Zakonima i prikupljaju se na državnom nivou, a potom se (raspodjeljuju) na entitete i Brčko distrikt. Učešće općina u indirektnim porezima iznosi 8,42 % prikupljenih sredstava na nivou BiH i **općina ne može na njih uticati**.

Indirektni porezi su vezani za promet roba i usluga i obuhvataju Porez na dodanu vrijednost (PDV), akcize, carine i druge vezane dadžbine.

Pojedinačno učešće općina u raspodjeli prihoda od indirektnih poreza zavise od Zakonom utvrđenih kriterija:

- a) Broj stanovnika u općini,
- b) Površina općine,
- c) Broj učenika u osnovnom obrazovanju,
- d) Nivo razvijenosti općina, definisanog kroz index razvijenosti

Ostvareni prihodi od indirektnih poreza koje je općina ostvarila po godinama (KM):

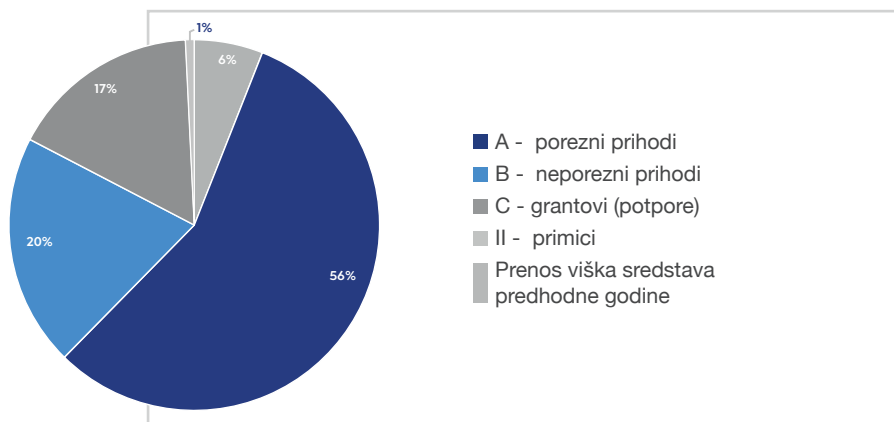
Godine	Iznos	Razlika u odnosu na 2006.godinu
2006	2.420.051	0
2007	2.157.497	262.554
2008	4.825.850	2.405.799
2009	4.007.633	1.587.582
2010	4.279.239	1.859.188
2011	4.312.713	1.892.662
2012	4.129.093	1.709.042
2013	3.956.641	1.536.590
2014	4.047.549	1.627.498
2015	4.374.000	1.953.949
2016	4.109.896	1.689.845
2017	4.175.124	1.755.073
2018 - plan	4.455.320	2.035.269
UKUPNO	51.250.606	

Neporezni prihodi definisani su i regulisani od strane općinskog nivoa vlasti, tako da je uticaj na iste direktan. Oni su vezani za privredne i druge aktivnosti lokalne zajednice a sastoje se od naknada, taksi, renti, koncesija, zakupa, te prihoda od pružanja usluga Organa uprave.

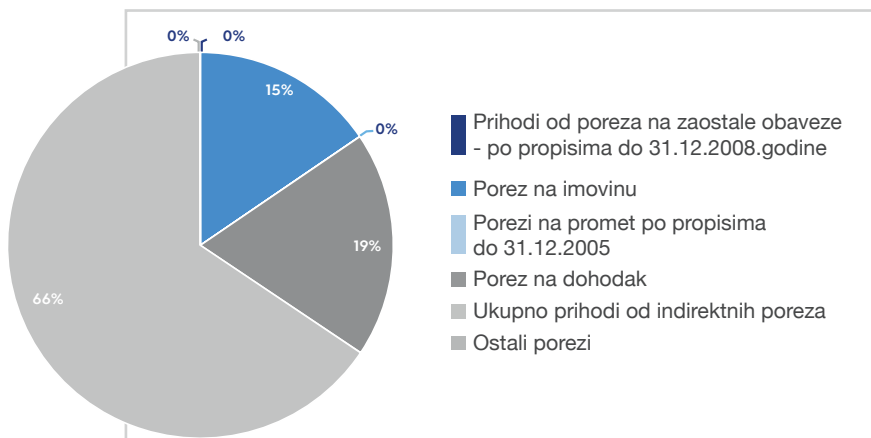
Grantovi predstavljaju sredstva koja se doznačavaju Općini iz Budžeta viših nivoa vlasti, međunarodnih i domaćih institucija. Mogu biti tekući i kapitalni. I jedni i drugi imaju namjenski karakter koji se definiše od strane davaoca granta (putna infrastruktura, vodosnabdijevanje, regulacije i sl.)

Struktura prihoda 2018.godine

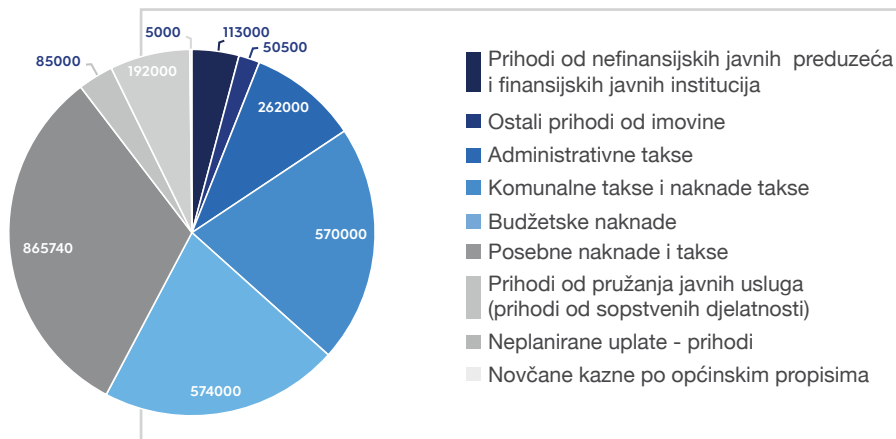
% učešća prihoda i primitaka u ukupnom Budžetu za 2018.godinu

% učešća pojedinih poreznih prihoda u ukupnim poreznim prihodima

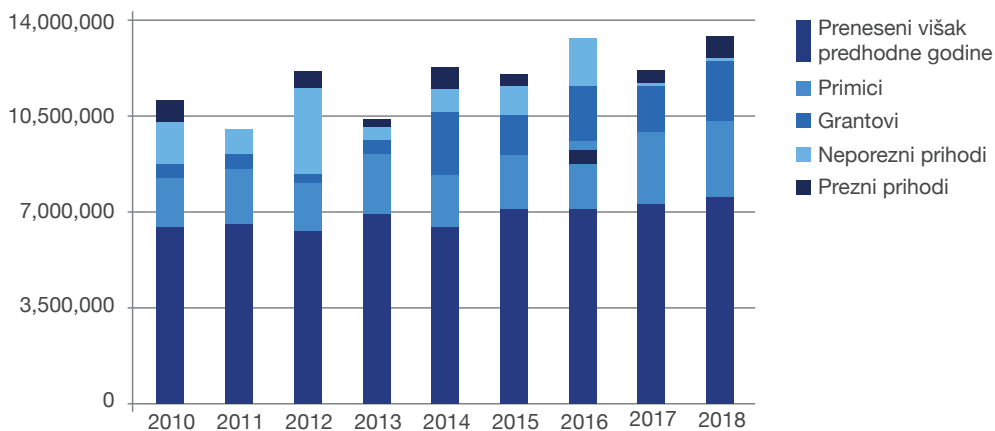
% učešća pojedinih neporeznih prihoda u ukupnim neporeznim prihodima

Budžet kroz godine

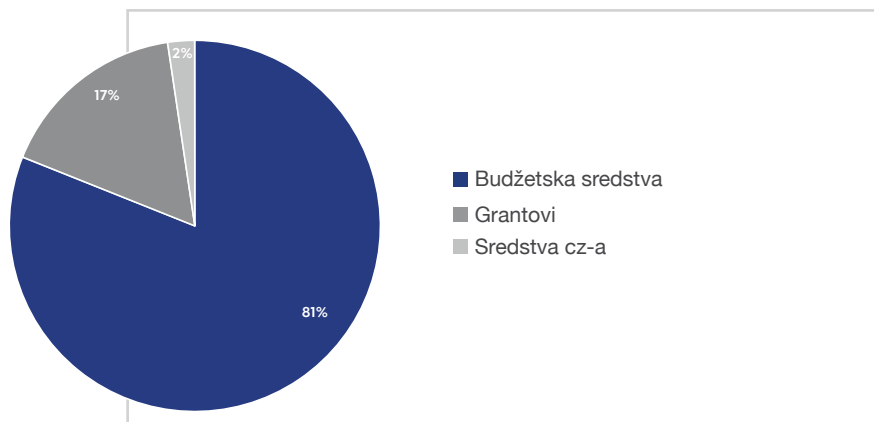
Budžet za 2018.godinu iznosi 13.397.935 KM.

Na dijagramu se može vidjeti kako se kretao budžet kroz predhodne godine.

Struktura rashoda i izdataka u 2018.godini koji se finansiraju iz različitih izvora

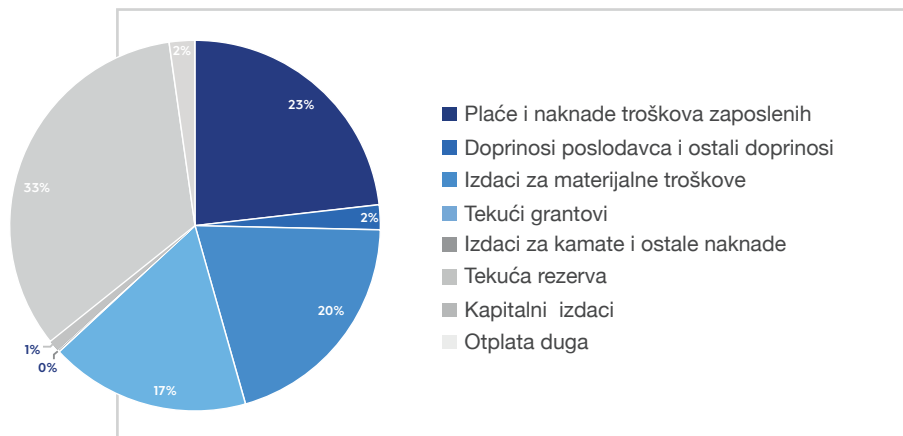
Rashodi i izdaci u 2018.godini planiraju se realizovati iz namjenskih sredstava CZ-e , grantova i budžetskih sredstava i to na sljedeći način :

Raspodjela budžetskih sredstava

Budžetska sredstva se raspoređuju za namjene koje proizilaze iz izvornih i prenesenih nadležnosti općine.

Budžetska sredstva se izdvajaju za funkcionisanje organa uprave (plate i materijalni troškovi općinskih službi i Vijeća), općedruštvene potrebe (održavanje infrastrukture sa komunalnim potrebama), grantovi i kapitalna ulaganja.

KOLIKO SMO ZADUŽENI ?

U cilju realizacije kapitalnih projekata a nedostatku budžetskih sredstava općina se zadužila kod komercijalne banke i Evropske investicijske banke (EIB). Zaduženje nikada nije prešlo zakonske okvire zaduženja.

Obaveze po preuzetim zaduženjima redovno se izmiruju te se u 2018.godini planira otplata kredita kod komercijalne banke u iznosu od 300.000 KM i završava se polovinom 2019.godine.

Zaduženje kod Evropske investicione banke (EIB) imalo je grace period tako da otplata počinje 2019.godine a ukupna zaduženost po ovom kreditu iznosi 1.698.262 KM sa periodom otplate od 25 godina.

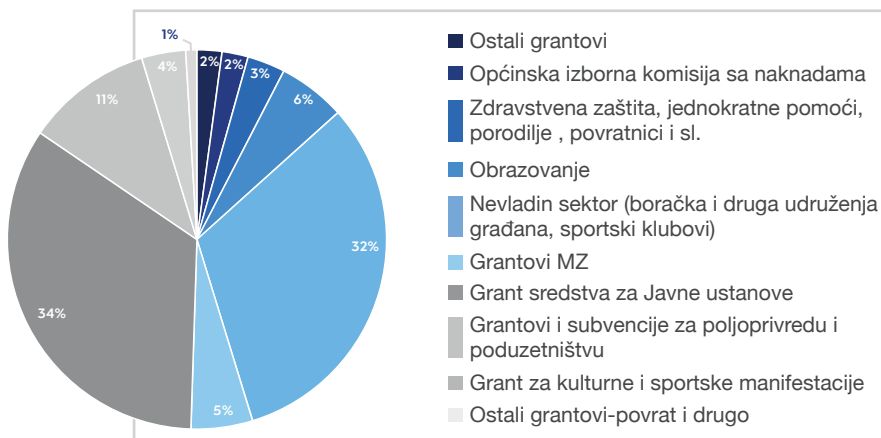
Izdvajanja sredstava putem grantova u 2018.godini

Planirana izdvajanja sredstava putem grantova u 2018.godini iznose 2.344.202 KM.

Grantovi predstavljaju budžetska sredstva koja se dodjeljuju pojedincima, javnom i nevladinom sektoru za pomoći, finansiranje projekata i aktivnosti.

Grantovi se dodjeljuju putem javnih poziva, kriterija i Odluka Općinskog vijeća, Općinskog načelnika (stipendije, projekti udruženja građana, sportski klubovi, manifestacije i sl.)

Dodjela sredstava kroz grantove u 2018.godini:

U 2018. godini na ime izdvajanja sredstava za stipendije iz općinskog budžeta planirano je 110.000 KM. Stipendiranjem su obuhvaćene učeničke i studentske stipendije. U proteklih 8 godina na ime stipendija iz Općinskog budžeta izdvojeno je 724.300 KM.

U 2018. godini na ime podsticaja za poljoprivredu planirana su sredstva u iznosu od 90.000 KM.

Od toga 70.000 KM putem javnog poziva i to planirana je realizacija projekta „Inovacije u lancu vrijednosti suhe šljive“ u saradnji sa Nezavisnim birooom za razvoj (NBR), podsticaj za zasad sadnica voća, pčelarstvo, plastenička proizvodnja, a 20.000 KM planirano je realizovati putem Udruženja poljoprivrednika, poljoprivrednih inženjera i tehničara.

U okviru budžeta namjenjenog za grantove planirana su sredstva na ime poduzetništva u iznosu od 160.000 KM od čega dio sredstava je obezbijeđen iz granta u okviru MEG projekta na ime subvencija/grantova privatnim preduzećima, preduzećima za prvi biznis mladih, poduzetništvu žena i srednjoškolaca.

U okviru budžeta za grantove u 2018. godini planirana su sredstva na ime Javnih ustanova (BKC, Centar za socijalni rad i Dječije obdanište „Naša djeca“) u iznosu od 797.000 KM.

Sredstva su namjenjena za dio sredstava potrebnih za redovan rad ustanova, zavičajnu zbirku, jednokratne pomoći koje dodjeljuje Centar za socijalni rad, program predškolskog obrazovanja.

Za udruženja građana u 2018. godini planirana su sredstva u iznosu od 243.000 KM. Sredstva su namjenjena za boračka i druga udruženja i sredstva se dodjeljuju putem javnih poziva, putem redovnih tranši kroz budžet (boračka udruženja) i po zahtjevima.

Za kulturu i sport u okviru grantova planirana su sredstva u iznosu od 593.200 KM.

Od toga na ime grantova za sportske klubove planirana su sredstva u iznosu od 380.000 KM.

Dio sredstava se planira izdvojiti i na ime obaveza klubova prema savezima.

U okviru značajnijih projekata planiranih u budžetu 2018. godine ubrajaju se : Sajam grapos-expo i postavljanje klizališta u gradu.

U 2018.godini za kapitalna ulaganja planirano je 4.487.147 KM i to sljedeće namjene:

- Dodjela grantova za realizaciju kapitalnih projekata ustanovama, organizacijama i dr. u iznosu od **400.326 KM**,
- Kupovina zemljišta za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa u iznosu od **20.000 KM**,
- Nabavka kompjuterske i druge opreme neophodne za rad u iznosu od **466.172 KM**,
- Projekti namijenjeni rješavanju problema Romske populacije u iznosu od **56.000 KM**,
- Izrada prostorno – planske dokumentacije u iznosu od **40.000 KM**
- Vodosnabdijevanje u iznosu od **561.000 KM**,
- Putna infrastruktura u iznosu od **1.491.000 KM**,
- Kanalizacija i regulacija rijeka u iznosu od **555.000 KM**,
- Sportski objekti i poligoni u iznosu od **521.449 KM**,
- Društveni domovi u iznosu od **69.000 KM**,
- Ostali projekti u iznosu od **106.000 KM**
- Sufinansiranje općine u kapitalnim projektima u iznosu od **40.000 KM**,
- Izdaci za sanaciju klizišta u iznosu od **96.200 KM**,
- Izgradnja javne rasvijete u gradu i MZ u iznosu od **65.000 KM**.

U 2018.godini planirana je realizacija projekata **vodosnabdijevanja** u iznosu od **561.000 KM** i to: Vodosnabdijevanje u Mz Gračanica Seljanuša, Bijela Polja, Mz Škahovica, Mz Lukavica, Mz G.Doborovci, Mz Malešići, Mz Rašljeva, Mz Miričina, Mz Babići, Mz Buk, Mz Džakule, Mz Donja Orahovica, Mz Vranovići.

Za izgradnju **javne rasvijete** u 2018.godini planirano je 65.000 KM. U predhodne dvije godine za javnu rasvjetu je izdvojeno **538.872 KM**.

Za **kanalizaciju i regulaciju** rijeka u Budžetu 2018.godine planirana su sredstva u iznosu od **555.000 KM**.

Planirani su radovi na kanalizaciji u Mz Donja Orahovica, Javor Babići Mz Gračanica, Mz Miričina , Mz Pribava, rekonstrukcija mokrih čvorova u društvenom domu u MZ G.Doborovci, Mz Škahovica-Veseli brijeg, regulacija rijeke Sokoluše. Jedan od značajnijih projekata koji je započeo 2012.godine nastavlja se i u 2018.godini a radi se o projekt Watsan finansiranom od Evropske investicione banke, grantova i budžetskih sredstava. U 2018.godini planirana je realizacija nastavka izgradnje i rekonstrukcije prioriternih dionica fekalnih i

oborinskih kolektora i zaštita novoizgrađene kolektorske mreže kroz izgradnju regulacije u iznosu od 790.682 KM od čega je 200.000 KM planirano realizovati iz budžetskih sredstava.

Za **putnu infrastrukturu** u budžetu 2018.godine planirana su sredstva u iznosu od **1.491.000 KM**.

Sanacije putnih pravaca planirane su u sljedećim MZ: Gornja Lohinja, Mz Gračanica, Mz Babići, Mz Lendići, Mz Stjepan Polje, Mz Soko, Mz Pribava, Mz Rašljeva, Mz Piskavica, Mz Donja Lohinja, Mz Malešići, Mz Škahovica, Mz Vranovići, Mz Buk, Mz Prijeko Brdo, Mz Doborovci, Mz Džakule, Mz Lukavica, Mz Trnovci, Gornja Orahovica, Donja Orahovica, Miričina.

Kada su u pitanju ulaganja u **sportske objekte i poligone** u 2018.godini planirana su sredstva u iznosu od **440.449 KM** i to : rekonstrukcija krova sportske sale Luke, dovršetak dječijeg igrališta u Mz Gornja Orahovica, rekonstrukcija rukometnog igrališta u Gračanici, poligon na Hajdarevcu, poligon u Mz Doborovci. Jedan od značajnijih projekata koji je planiran u 2018. godini jeste nastavak izgradnje sportske dvorane na Bazenu (PKSC) u iznosu od 440.449 KM od čega 397.000 KM planirana su grant sredstva Kantona.

Za **društvene domove** u budžetu za 2018.godinu planirana su sredstva u iznosu od **69.000 KM** i to u Mz: Škahovica, Prijeko Brdo, Džakule, Trnovci, Malešići.

Izdaci za sanaciju **klizišta** u 2018.godini planirani su u iznosu od **96.200 KM**.

Muče te problemi iz nadležnosti lokalne samouprave? Putevi, kanalizacija, rasvjeta, psi lutalice, igrališta, sportski tereni?

**Neka se čuje i tvoj glas!
Učestvuj u kreiranju budžeta Općine Gračanica.**

Predloži budžetske prioritete, glasaj za njih u svojoj mjesnoj zajednici, uključi i svoje prijatelje i očekuj rješenje svog problema.

**SUDJELUJTE U IZRADI BUDŽETA
TO JE VAŠE PRAVO.**

Publikacija je objavljena u okviru Projekta općinskog okolišnog i ekonomskog upravljanja (MEG) kojeg podržava i finansira Vlada Švicarske, a provodi Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP) u BiH. Sadržaj ove publikacije, kao i nalazi prikazani u njoj, ne odražavaju nužno stavove Vlade Švicarske niti UNDP-a.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Švicarska agencija za razvoj i saradnju SDC

MEG

Projekat općinskog okolišnog
i ekonomskog upravljanja

Empowered lives.
Resilient nations.